

UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 15 marca 2022 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000
Dzierzkowice PLH060079

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, 1718, z 2022 r. poz. 84) sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 sporządza plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat.

Zgodnie z art. 28 ust. 5 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikacje istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i roślin i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a. ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b. monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c. uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowania ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru (art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody).

Tryb sporządzania projektu planu i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186, z 2012 r. poz. 506, z 2017 r. poz. 2310).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzeniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 został wyznaczony w związku z wypełnianiem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.U.E.L.206/7 z dnia 22 lipca 1992 r.) i zatwierdzony jako obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) w 2011 r. Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2010) 9669) (Dz.U.U.E.L.2011.33.52 z dnia 2 lutego 2011 r.). Obecnie status prawny obszaru określa Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2022/231 z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia piętnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny - notyfikowana jako dokument nr C(2022) 854) Dz. U. UE L 2022.39.14 z dnia 21 lutego 2022 r.

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty -Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dzierzkowice PLH060079 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, 1718, z 2022 r. poz. 84) oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186, z 2012 r. poz. 506, z 2017 r. poz. 2310).

Obszar Natura 2000 Dzierzkowice położony jest w województwie lubelskim, w powiecie krańickim w gminie Dzierzkowice oraz w gminie Urzędów, w regionie Wzniesienia Urzędowskiego a jego powierzchnia wynosi 247,08 ha. Znajduje się na terenie Krańickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i składa się z dwóch enklaw znajdujących się w obrębie kompleksu Zwierzyniec. Jest częścią korytarza ekologicznego o nazwie Roztocze Lubelskie KPdC-1 D, istotnego dla migracji zwierząt między obszarami oraz zachowania spójności siedlisk przyrodniczych. Obszar przylega do doliny rzeki Urzędówki .

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosowanymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Dzierzkowice PHL060079 został wyznaczony dla ochrony następujących siedlisk przyrodniczych:

- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

oraz jednego gatunku rośliny - 1902 obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus*).

Podczas prac terenowych nie stwierdzono występowania siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) w obszarze Natura 2000 Dzierzkowice. Brak jest w obszarze miejsc dogodnych do wykształcenia się siedliska przyrodniczego łąk świeżych. Występujące na terenie obszaru grunty ujęte w ewidencji, stanowią grunty leśne. Autorzy dokumentacji proponują zmienić zapisy w SDF oraz usunięcie siedliska z przedmiotów ochrony.

Kody zostały zaczerpnięte z portalu Eionet będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal.

Założeniem do opracowania planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dz.U.U.E.L.92.206.7, Dz.U.U.E-sp.15-2-102 ze zm.).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000” POIS.02.04.00-00-0193/16, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą była firma Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Lublinie. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego zarządzenia.

Przedmiotowy plan zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Dzierzkowice PLH060079, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 3) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiono plan urządzenia lasu uwzględniający zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 4) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2 oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. układzie współrzędnych, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1247, z 2019 r. poz. 2494).

Jednym z elementów prac związanych z opracowaniem planu zadań ochronnych było zidentyfikowanie zagrożeń istniejących i potencjalnych (załącznik nr 3) mogących oddziaływać negatywnie na stan zachowania przedmiotów ochrony obszaru:

- W stosunku do siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny zagrożeniem istniejącym jest występowanie gatunków rodzimych, obcych w drzewostanie – sosny zwyczajnej i modrzewia europejskiego, a także zagrożenie potencjalne w postaci abiotycznych powolnych procesów naturalnych w postaci nadmiernego ocienienia powodującego ograniczenia w wytworzeniu fazy rozwojowej dębu w postaci podrostu.
- Ponadto zagrożenie potencjalnym dla grądu są obce gatunki inwazyjne, problematyczne gatunki roślin zielnych, synantropijnych potencjalnie mogących wkroczyć do Obszaru z terenów przyległych, szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną z rodziny jeleniowatych polegające na zgrzaniu odnowień gatunków liściastych oraz inne naturalne katastrofy tj. okiść, wiatrołomy, przymrozki (zagrożenie w postaci wielkopowierzchniowych szkód).
- W stosunku do gatunku rośliny 1902 Obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus* zagrożeniem istniejącym są niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak polegające na nadmiernym usuwaniu drzew i krzewów, co powoduje odsłonięcie roślin narażając je na nadmierną insolację.
- Ponadto zagrożeniem istniejącym dla obuwika pospolitego jest zmiana składu gatunkowego prowadząca do sukcesji w siedlisku, co przedkłada się na nadmierne ocienienie roślin oraz nadmierne odkładanie się materii organicznej prowadzące do ograniczenia miejsc do kiełkowania rośliny.

Analizując występujące w obszarze zagrożenia oraz ich charakter ustalono następujące cele działań ochronnych (załącznik nr 4). Przedmiotem ochrony postawiono jako cel:

- Dla siedliska przyrodniczego 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) - zachowanie siedliska w stanie właściwym FV w zakresie wskaźników: Charakterystyczna kombinacja florystyczna, Ekspansywne gatunki rodzime w runie, Struktura pionowa roślinności na powierzchni co najmniej 194,50 ha, poprawę stanu siedliska z niezadowolającego U1 na właściwy FV poprzez zmniejszanie udziału w drzewostanach gatunków obcych dla siedliska na powierzchni minimum 15,51 ha oraz

stopniową poprawę wskaźnika: „Martwe drewno (łącznie zasoby) h3” i „Martwe drewno wielkowymiarowe h192” na powierzchni co najmniej 238,07 ha.

- Dla gatunku 1902 Obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus* - poprawę warunków świetlnych na stanowisku. Utrzymanie ocienienia na siedlisku gatunku z udziałem drzew i krzewów ok. 30 %.

Planowane są działania ochronne dotyczące ochrony siedliska przyrodniczego 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), które umożliwią wzrost i rozwój młodego pokolenia drzew. Zabiegi hodowlano-ochronne polegające na odsłanianiu i pielęgnacji nalotów i podrostów gatunków drzew. Rodzaj i charakter zabiegu dostosowany do fazy rozwojowej drzewostanu. Ponadto planowane jest dostosowanie składu drzewostanu do składu zgodnego z siedliskiem przyrodniczym. Stopniowa rozłożona w czasie przebudowa przy zastosowaniu rębni złożonych ze średnim lub długim okresem odnowienia; zabiegi hodowlano-ochronne prowadzące do uzyskania składu gatunkowego dostosowanego do grądu i jego identyfikatorów fitosocjologicznych, a także zmniejszanie udziału gatunków obcych w drzewostanie (sosny zwyczajnej, modrzewia), ze stopniowym pozostawianiem martwego drewna (leżącego i stojącego) w drzewostanie do osiągnięcia wskaźnika ok. 3% zasobności.

Planowane działania ochronne w stosunku do gatunku rośliny 1902 Obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus* mają na celu poprawę warunków świetlnych na stanowisku, poprzez częściowe usunięcie warstwy krzewów w celu osiągnięcia pokrycia na stanowisku ok. 30%.

Planowany jest monitoring stanu przedmiotów ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych:

- Monitoring siedliska przyrodniczego 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny polegający na ocenie stanu siedliska zgodnie z Państwowym Monitorowaniem Środowiska GIOŚ. Monitoring należy wykonać jeden raz w trakcie obowiązywania PZO.
- Monitoring gatunku rośliny 1902 Obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus* polegający na ocenie stanu populacji i siedliska w oparciu o metodykę PMŚ GIOŚ. Monitoring należy wykonać jeden raz w trakcie obowiązywania PZO.

Wykonawca w toku prac określił potrzebę korekty granic obszaru Natura 2000 Dzierzkowice, oraz zaproponował weryfikację SDFu. Korekta granic ma na celu dostosowanie granic Obszaru Natura 2000 Dzierzkowice do granic działek ewidencyjnych, wyłączenie w części południowo-zachodniej enklawy Zwierzyniec działek, na których istnieje zabudowa mieszkaniowa, zaś w enklawie Glinianki dostosowanie granicy w części północnej do ukształtowania terenu i przebiegu siedlisk. Natomiast zmiana SDF związana jest z aktualizacją danych dotyczącą przedmiotów ochrony, a także wykreśleniem siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), którego nie stwierdzono w obszarze Natura 2000 Dzierzkowice, podczas wykonywania prac terenowych. Prace w tym zakresie będą kontynuowane.

Nadleśnictwo Kraśnik pismem znak: ZG. 7210.1.2021 z dn. 29.03.2021r. przekazało Wykonawcy dokumentacji PZO uwagi dotyczące zapisów w dokumentacji PZO dla obszaru Natura 2000 Dzierzkowice. Następnie Wykonawca odniósł się do wskazanych uwag i zostały one uwzględnione w ww. dokumentacji PZO. Dotyczyły one wskaźnika udziału martwego drewna w obszarze, poprawy warunków świetlnych na stanowisku obuwika pospolitego będącego przedmiotem ochrony oraz finansowania tego działania ochronnego.

W czasie prac nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zaistnienia przesłanek do sporządzenia planu ochrony dla Obszaru Natura 2000 Dzierzkowice PLH060079.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak WPN.6320.32.2019.EM z dnia 15 marca 2019 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania

projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu.

Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele podmiotów reprezentujących kluczowe grupy interesu, czyli: administracji publicznej, placówek naukowych, organizacji pozarządowych oraz osób prywatnych, których działalność może być w jakikolwiek sposób powiązana z Obszarem, tj.: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w kraśniku, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Lubelski Oddział Regionalny, Liga Ochrony Przyrody w Lublinie, Polski Związek Łowiecki w Lublinie, Polski Klub Ekologiczny, Urząd Gminy Dzierzkowice, Urząd Miejski w Urzędowie, Starostwo Powiatowe w Kraśniku, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie, Nadleśnictwo Kraśnik, Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych, Polski Klub Ekologiczny Okręg Środkowo-Wschodni, Biuro Urządzania Lasu i Gospodarki Leśnej Oddział w Lublinie, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie.

W trakcie procesu planistycznego przeprowadzono dwa spotkania dyskusyjne. Spotkanie pierwsze wstępne miało miejsce 20 września 2019 r. w Kawiarni Starościanka w Urzędowie, podczas którego przedstawiono główne założenia opracowania PZO dla obszaru Dzierzkowice. Drugie spotkanie odbyło się 13 lipca 2020 r., podczas którego sesja terenowa połączona była z panelem dyskusyjnym w obszarze Natura 2000 Dzierzkowice. Przedstawiono wyniki przeprowadzonych badań terenowych w obszarze, scharakteryzowano zagrożenia, sformułowano cele i zadania ochronne. Spotkania odbyły się z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych.

Obwieszczeniem z dnia 14.06.2021r. znak WPN.6320.9.7.2021.MPO Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowiska i jego ochronie, udziału społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373, 2389) i w związku z art. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej tj. Gazecie Wyborczej w dniu 15.06.2021r. Obwieszczenie zostało również wywieszona na tablicach ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie w dniach 14.06.2021r. – 7.07.2021r. oraz Gminy Dzierzkowice w dniach 15.06.2021r. – 05.07.2021r. i Gminy Urzędów w dniach 14.06.2021r. – 07.07.2021r. Podmioty zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków począwszy od dnia 15.06.2021r. W procesie konsultacji nie wpłynęły uwagi i wnioski do dokumentu.

W trybie samokontroli, zgodnie ze wskazaniem Komisji Europejskiej oraz Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, uszczegółowiono cele działań ochronnych (załącznik nr 4). Cele ochrony określano dla każdego ze wskaźników stanu ochrony siedliska 9170, zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody i raportów, o których mowa w art. 38 tej. ustawy.

Regionalna Rada Ochrony Przyrody, na podstawie art. 91 ust.3 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zaopiniowała Uchwałą nr 1/2021 z dnia 14 października 2021r., projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dzierzkowice .

Projekt zarządzenia został uzgodniony na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135) przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia 17 listopada 2021 r., znak PN-I.0521.25.2021.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie w okresie 10 lat zostanie pokryty przez Nadleśnictwo Kraśnik w ramach działalności własnej. Koszt działań z zakresu monitoringu stanu ochrony siedlisk szacunkowo wyniesie około 13 tys. zł. Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny nie zawiera zapisów mogących skutkować wpływem na rynek pracy, nie wpływa na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpływa także na sytuację i rozwój regionalny.